mei 93

MARS ET HISTORIA

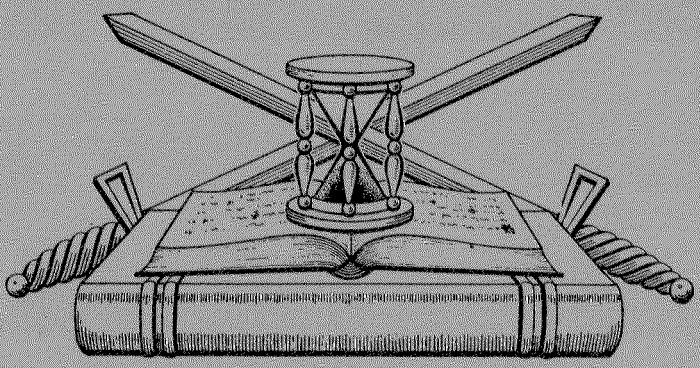

ORGAAN

VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
TER BEOEFENING VAN DE
MILITAIRE HISTORIE

OPGERICHT 20 AUGUSTUS 1966

SAMENSTELLING VAN HET ALGEMEEN BESTUUR:

Voorzitter	:	F.L. Diekerhoff
Ondervoorzitter:		J. Albarda
1e Secretaris	:	F.J. van Lier
2e Secretaris	:	H. Ringoir
Penningmeester:		C.J. Kneppelhout
Archivaris	:	J.J.B.J. Bouvy
Leden	:	Mr. J.W.T. Bosch
		B.C. Cats
		W.F.K. Engelbrecht
		F.J.A. Lutz
		Drs. G.J.A. van Ojen, jr.
		Mr. Ch. L.M. Schaepman
		E.H.H. Weekenstroo

ADRESSEN DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter	:	Oranje Nassaustraat 1, Geldermalsen, Tel. 03455-1773
Ondervoorzitter:		Laan v. Clingendael 121, 's-Gravenhage, Tel. 070-246843
1e Secretaris	:	NAPO 890, Utrecht, Veldpost, Tel. 0949-2571.3137 District KMAR/KLU BRD
2e Secretaris	:	Laan v. Nieuw Oost-Indie 289, 's-Gravenhage, Tel. 070-839994
Penningmeester:		Bremstraat 26, Den Helder, Tel. 02230-12153

Contributie bedraagt per jaar min. ƒ 20,00, te storten op giro 14700 van de Algemene Bank Nederland N.V. te Den Helder, ten name van 'Nederlandse Vereniging Militaire Historie' rekening nummer 58.72.29.101.

SAMENSTELLING REDAKTIE-WERKKOMMISSIE:

Voor het Bestuur:	H. Ringoir, Laan van Nieuw Oost-Indië 289, 's Gravenhage
Uit de leden:	M. Boerma, de Ruyterstraat 68, 's Gravenhage
	E.W. van Popta, Columbusstraat 260, 's Gravenhage

SAMENSTELLING REDAKTIE-ADVIESKOMMISSIE:

Voor het Bestuur:	F.J.A. Lutz en Drs. G.J. van Ojen jr.
Uit de leden:	L.J. Spanjaerdt Speckman

AFDELINGSKORRESPONDENTEN: Zie binnenomslag van de achterzijde.

„DE DONDERBUS"

Sophiakade 5 b, Rotterdam 3016

GEOPEND VRIJDAG 19.00 - 21.00 uur

ZATERDAG 10.00-18.00 UUR

Inkoop - Verkoop - Ruil

Oude wapens — Antiek — Munten

MILITARIA

w.o. Bajonetten — Sabels — Degens — Zwaarden — Uniformen

van soldaat tot generaal.

Helmen in 100 verschillende uitvoeringen.

Orden en Erentekenen — ned., duits, russ., frans enz.

Emblemen — Tinfiguren — Vreemdelingen Legioen — Para

Commando — enz.

Camouflage uitrustingstukken — Ponjaards

DOCUMENTATIE

over Wapens van antiek tot modern — Uniformen — Munitie

Alle soorten Boeken en Tijdschriften van 2e W.-oorlog

Originele Documenten — Verzetsbladen — Strooibiljetten —

Aanplakbiljetten — Foto's — Films en Projectoren

Gramofoonplaten

Zend- en ontvanginstallaties — Veldtelefoons —

Mijndetectors — Afstandmeters — Kijkers

Privé: J. WINTERS

Goudserijweg 77, Rotterdam, telefoon 010-126297

MARS ET HISTORIA

8e jaargang
nummer 1
mei 1973

De 'NEDERLANDSE VERENIGING TER BEOEFENING VAN DE MILITAIRE HISTORIE', opgericht op 20 augustus 1966 en erkend bij K. B. no. 50 van 14 juni 1968, is er voor allen, die zich verdiepen in de studie van geschiedenis, ceremonieel, tradities, uniformen, emblemen, wapens en onderscheidingen van militaire- en semi-militaire organisaties, meer in het bijzonder die van Nederland en de (voormalige)overzeese Rijksdelen.

INHOUD

Militariade

Marine Vaandels — F. L. Diekerhoff

Studie-afdeling 'MILITAIRE FOLKLORE'

De emblematiek der Parate Eenheden (IV) — L. Verhoeff.

MILITA RIADE

Gegevens over en t. b. v. uw hobby's, vergaard door het secretariaat.

1. In september 1973 houdt "The Scottish Military Collectors Society" een internationale Fair, die tevens een zevendaagse rondreis langs Schotse musea en slagvelden omvat. Nadere informaties worden u gaarne verstrekt door:
   W. A. Nicholson O. B. E.
   Tourist Promotion (Scotland)
   19. Coates Crescent, Edinburgh.

2. The Hunters' Club Ltd", P. O. Box 1, Great missenden, Buckinghamshire, England is gestart met de uitgaven van Simkin Reproduction Prints, tegen een prijs van ± £ 2, per set (plus porto en verpakkingskosten). Verschenen zijn tot nu toe: set 1. (Royal Engineers, Royal Irish Rgt., Oxfordshire Light Inf., Princess Louise's Argyll and Sutherland Highlanders).
   set 2. (2 nd Dragon Guard, Royal Artillery, Royal Scots Fusiliers, Leicestershire Regt.).

3. Van de stichting voor Bannistiek en Heraldiek ontvingen wij mededeling, dat onze leden zich te allen tijde vrijblijvend met vragen op het gebied van vlaggen, vaandels etc. kunnen wenden tot genoemde Stichting op het adres: Huis "Midgaard" aan de Brink te Muiderberg.

4. Het bestuur van de Stichting Artillerieverzameling bezit in haar collectie een paukenpaard. De pauken en de bijbehorende kleden (van 5 RVA) zijn vaak in gebruik bij het Trompetterskorps der Artillerie. Het Stichtingsbestuur zou gaarne in het bezit komen van een ander stel pauken en kleden, eveneens afkomstig van een der regimenten artillerie. Wie helpt speuren? Berichten graag aan de beheerder van de verzameling. Tel. 05255-2121.

5. Per 24 oktober 1972 is door de LK-Artillerie commandant, brigade-generaal R. C. Reuhl, een artillerie-traditiecommissie in het leven geroepen, teneinde meer aandacht te besteden aan de tradities binnen het Wapen der Artillerie, grotere duidelijkheid te brengen in de materie, activiteiten van enkelen op dit gebied te coördineren en nieuwe ontwikkelingen te signaleren en te begeleiden. De commissie bestaat uit: Kolonel der Artillerie b. d. J. K. M. Bottema (voorzitter), luitenant-kolonels J. D. Besselink en J. A. Baron de Smeth, 1e Lnt. Altena en 2e Lnt. Imkamp.
   Het is prettig te mogen constateren dat drie van de vijf commissieleden ook lid zijn van onze vereniging. Wij wensen de commissie veel succes toe bij haar arbeid!
   (gegevens ontleend aan Sinte Barbara, januari 1973).

6. Onlangs is de zevende aflevering verschenen van "Armamentaria", het zoals altijd weer fraai verzorgde jaarboek van het Legermuseum te Leiden.
   Dit keer bevat het boek artikelen over:

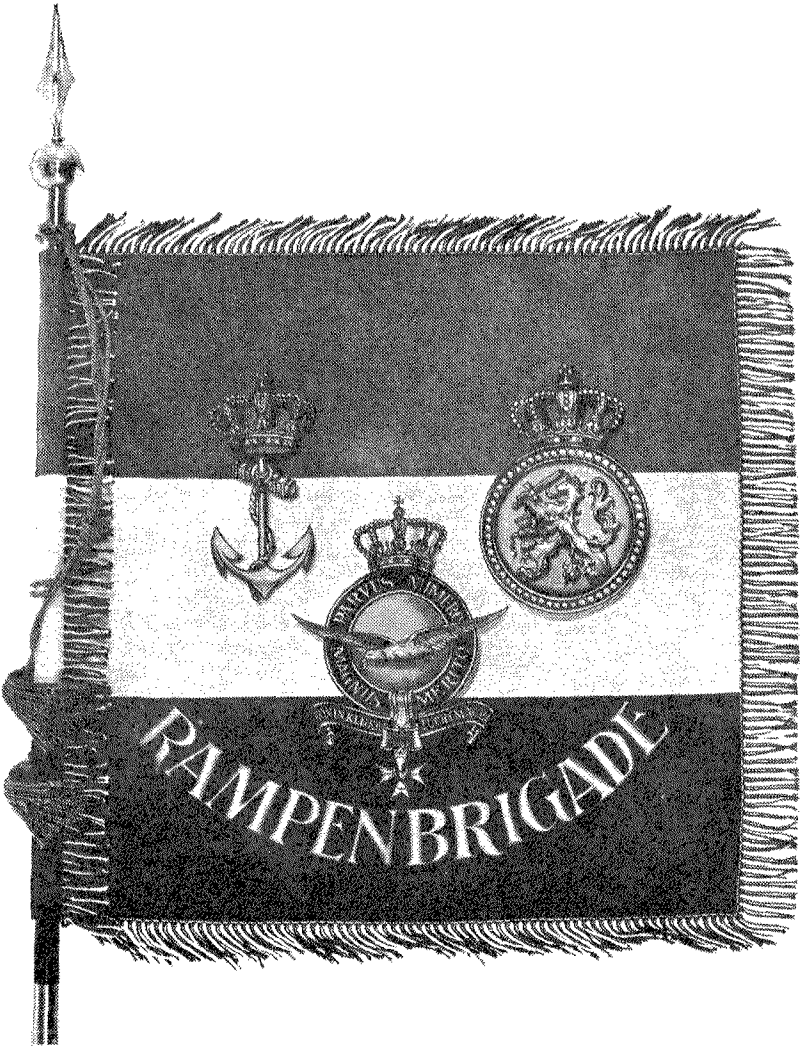
RAMPENBRIGADE

* de Engelse invasie in Zeeland in 1809.
* de Garde du Corps van Lodewijk Napoleon 1809-1810 (door ons medelid dr. F. G. de Wilde).
* de grijsgroene uniform na de meidagen van 1940.
* het machinegeweer, en vele andere lezenswaardige studies.

Het boek wordt automatisch gezonden aan hen, die donateur zijn van de stichting "Vrienden van het Legermuseum" een jaarlijk tenminste ƒ 15, -- betalen.

7. Van de hand van Werner Hirzel verscheen bij de "Fondation pour L'histoire des Suisses à l'étranger" het boek "Tanta est fiducia gentis", de geschiedenis van de Zwitserse regimenten in Nederlandse dienst (17e tot 19e eeuw). Het boek bevat de geschiedenis van organisatie en uniformering der Zwitsers in dienst van de Nederlanden. Het bevat vele foto's met uniformen, vaandels en portretten. Het is in de Franse taal geschreven. Besteladres: Château, Ch- 1296 Coppet (Vaud) Schweiz. Prijs: Frs. 12, - + porto.

8. Sedert juni 1971 verschijnt op de Duitse markt een nieuw wapentijdschrift "Waffenrevue". Het is een kwartaaluitgave van: Publ. Archiv für Militär- und Waffen-wesen Karl R. Pawlas, 85-Nürnberg, Krelingstrasse 33, Bundesrep. Deutschland. Prijs per jaar DM 24, --. Om u een indruk te geven van dit blad volgt hier een greep uit de inhoud van nummer 5 (juni 1972):

* Osterreichs Waffen
* Die ersten deutschen Kampfpanzer
* Deutsches Maschinengewehr M. G. 15
* Das Gewehr 98/40
* Die Pistole 39(t) und ihre Vorläufer
* Abzeichen für Freiwillige aus dem Osten
* Die 7.9 mm Munition (8 x 57 JS)

In nummer 3 staat o. m. een artikel over het Nederlandse geweer M 95.

9. Bij Ministeriele Beschikking van 9 oktober 1972, CVCS nr. 297.629/9L is een onderscheidingsvlag toegekend aan de Rampenbrigade, teneinde het saamhorigheidsgevoel bij deze brigade te bevorderen. De beschrijving van deze vlag luidt als volgt:
a. Een doek van katoen, lang en breed $84\frac{1}{2}$ cm. de broeking niet medegerekend, omzoomd met franje, uitgevoerd in de nationale kleuren. Op de voor-, zowel als de keerzijde van de onderscheidingsvlag bevinden zich de nationale kleuren. Hierop zijn aangebracht, beginnend ter rechterzijde, de emblemen van de Koninklijke marine, de Koninklijke landmacht en de Koninklijke luchtmacht, zodanig dat het grootste deel der drie emblemen geplaatst is op de witte baan, waarbij de emblemen van de KM en de KL voor een deel vallen in de rode baan en het embleem van de Klu, welke zich tussen bovengenoemde 2 emblemen bevindt, voor een deel in de blauwe baan.

Op de blauwe baan is, goudgeel, de benaming "Rampenbrigade" in een deel van een cirkelvorm aangebracht. De nationale kleuren, de emblemen der drie krijgsmachtdelen en de benaming zijn geschilderd, zowel op de voor-, als op de keerzijde van de onderscheidingsvlag, die dubbeldoeks is uitgevoerd.

b. Een zwarte stok, waarvan het gedeelte boven het doek uitkomend, voorzien is van een piek met bol en koker, vervaardigd van geel koper.
Aan de stok zijn bevestigd een tweetal goudgele kwasten, hangend aan dito snoeren. De lengte van de stok bedraagt tot aan de onderzijde van de geel koperen bol 2.50 m. (zie afbeelding op blz. 4).

10. Reeds sinds enige tijd, om precies te zijn met ingang van nummer 241 (mei/juni 1972) verschijnt in het "Zeitschrift für Heereskunde" een artikelenserie over de generaals van het hertogdom Nassau, van de hand van Peter Wacker. Deze serie artikelen is daarom van belang, omdat verscheidene van die Nassause generaals in en voor Nederland hebben gevochten om ons vrij te maken van de Franse overheersing. Zij verdienden daarmede vaak hoge onderscheidingen, zoals de Militaire Willemsorde. Zo vinden wij in nr. 242/243 van het genoemde tijdschrift de levensbeschrijvingen van:

* Generaal-majoor August von Kruse (5-11-1779 tot 30-1-1848), RMWO 3, m. portr.
* Luit. Gen. Friedrich Christian Dietrich von Nauendorf (9-11-1781 tot 18-10-1842 m. p.
* Generaal-majoor Aldof Heinrich Freiherr von Nauendorf (9-11-1781 tot 18-10-1842), RMWO 3, geen portret bekend,
* Generaal-majoor Georg Alefeld (23-11-1789 tot 26-7-1856), RMWO 4, met portret.

In het volgende nummer (244) vinden wij:

* Generaal-majoor Friedrich August Weiz (9-5-1793 tot 24-11-1871), RMWO 4, met portret.
* Generaal-majoor Anton Freiherr von Breidbach-Bürresheim (1782 tot okt. 1878) RMWO 4, met portret.

De serie wordt momenteel nog voortgezet. Zoals de ginteresseerden zullen opmerken zijn er nog wel enige verschillen in titulatuur en namen, geboorte- en overlijdensdata te ontdekken bij vergelijking met de registers in het boek "De militaire Willemsorde 1815-1940"!

11. Ontleend aan "Genie" (feb. 1973).
Op 15 mei 1973 zal het regiment Genietroepen het 225-jarig bestaan herdenken. Het hoogtepunt van deze herdenking zal zijn de uitreiking voor het front van de troep van een nieuw Regimentsvaandel door Z. K. H. de Prins der Nederlanden in de Prinses Margrietkazerne te Wezep.

12. Nieuwe uitgaven in het kort:

* "The World of Guns" door Richard Akehurst, Uitg. "The Hamlyn Group", prijs £ 1,75 - 138 zwart-wit illustraties, 32 kleuren-illustraties Globaal overzicht van de ontwikkeling der handvuurwapens.
* "Small arms of the sea services" door Col. Robert H. Rankin USMC (Ret), Uitg. N. Flayderman & Cy, prijs $ 14,50 Standaardwerk van hoogste kwaliteit op het gebied van Marine-handvuurwapens.

* "Tanks and other A. F. V. 's of the Blitzkrieg 1939-41" door B. T. White, Uitg. Blandford Press, London, prijs £ 1, 50 - kleurenuitgave, waarin ook enige Nederlandse pantservoertuigen.
* "How the Regiments got their Nicknames" door Tim Caren. Uitg. Leo Cooper, London, prijs £ 2, 75. Het ontstaan, voortleven en (soms) verdwijnen van de bijnamen van de Britse regimenten.
* "1815 The Armies at Waterloo" door Ugo Pericoli. Uitg. Seeley Service, London, prijs £ 4, 50. Met meer dan 80 kleurenplaten en 35 zwart-wit tekeningen.
  Uniform-voorstudies ten behoeve van de fim "Waterloo" van Dino de Laurentis door Prof. Pericoli van de Universiteit van Rome (kostuumkunde).
* "Deutsche Auszeichnungen" door Dr. K. G. Klietmann. Uitg. Die Ordens-Sammlung, Historia-Antiquariat 1 Berlin 12 Wielandstrasse 16. Prijs Dl. I (illustraties DM 14, 50 - Dl. II (tekst) DM 29, 50.
  Zeer bruikbare studie over de Duitse onderscheidingen 1870-1944 met zeer veel goede afbeeldingen.
* "Armes Blanches Militaires Francaises door Christian Aries en Michel Petard Uitg. Pierre Petitot, 234 Boulevard St. Germain Paris- 7 France.
  Van dit sublieme werk vol prachtig gedetailleerde tekeningen verscheen nu deel XIX.

13. Uit de vakpers:

* "Journal of the Society for Army Historical Research" Vol. L. no. 204, Winter 1972 blz. 239. e. v. "The special reserve long service medal" door J. M. A. Tamplin, T. D. met 3 afbeeldingen.
* Dispatch", the journal of the Scottish military collectors society, no. 65, dec. 1972. blz. 4 e. v. "The Fieldjäger of the Prussian Army 1744 - 1809".
* "Gens Nostra", maandblad van de Ned. Genealogische Vereniging no. 12 van jaargang 27 (dec. 1972) en no. 2 van jaargang 28 (februari 1973).
  Beide nummers geheel gewijd aan militaria, o. a.:
  "Zij dienden onder het vaandel", "Gedrukte werken dienstig bij het onderzoek naar militairen" door ons lid H. J. Wolf, "De registratie van militairen in Nederland en haar weerslag in de archieven berustend in het algemeen rijks-archief", "De garnizoenen der Schotse compagniën voor 1665".
* "De wapenverzamelaar" 10e jrg. 1972 bevat o. m. het slotartikel over wapenleer. "Nieuwere wapenleer, anno 1855" door ons medelid J. D. Jansen. Voorts artikelen over "Pistoolbekers", "De Adams-Francotte achterlaad-revolver" en "Japanse wapenrustingen".
* "Deutsches Waffen-Journal" Feb. 1973, bevat artikelen over: "Wasser-burger Pistolensammlung", "Die Preussischen Kavalleriepistolen in der Zeit Friedrichs des Grossen" dl. 2 en zeer goed gedocumenteerd artikel over de Mannlicher-Selbstladepistole Modell 1901.

* "De Onderofficier", juni 1972 bevat twee aardige historische artikelen n. l. "Herdenking van de 150ste verjaardag van de Pontonniers en Torpedisten" en "Het ontstaan van het dienstvak van de Technische dienst". Beide artikelen zouden in ons blad niet misstaan hebben!

14. Nieuwe figuren van Historex:
    721 A Napoleon (met overjas)
    722 A Generaal Aide de Camp van de keizer
    735 A Gendarmerie Imperiale 1808-1812 (officier-hoornblazer-gendarme)
    726 Lancer Gendarmes 1810-1812 (de bovenstaande figuren allen bereden)
    725 B Gendarmerie Imperiale (officier-onderofficier-gendarme-tamboer)
    (deze figuren zijn voeters) bereden figuren £ 1,65, voeters £ 0,80.

15. Ierland bezit een eigen "Irish Model Soldier Society", die een twee-maandelijks blad uitgeeft, getiteld "Saighdiurin". Lidmaatschap per jaar £ 2,30.
    Opgaven aan: S. Wade, 61 Brighton Road Rathgar, Dublin-6, Eire.

16. "Scale Model Soldiers" door Roy Dilley.
    Uitgeverij: Almark Publishing Co. Ltd.
    270 Burlington Road
    New Malden, Surrey, England
    Prijs: £ 1.50 (Broch.), £ 2,-- (geb.)
    Dit boek is geheel gewijd aan het verzamelen, converteren, beschilderen en opstellen van militaire miniatuurfiguren. Het behandelt zachte plastics, harde plastic en metalen. Grotendeels nieuw materiaal. Ongeveer 100 afbeeldingen, 13 in kleur.
    (Airfix-Magazine, juli 1972).

17. Nieuwe Airffix-miniatuurfiguren
    Britse Cavalerie bij Waterloo, Formaat HO/OO. Set van 12 verschillende figuren, waaronder een bereden standaarddrager, 'n hoornblazer en 'n paukenist, alles met paarden en voetstuk. Prijs: 19 p.

18. Lamming wargam-figuren
    Zoals bij vele firma's is ook hier de Napoleontische periode het best vertegenwoordigd en wel met infanterie, artillerie en cavalerie van Engeland, Duitsland en Frankrijk. De Pruissische figuren beperken zich tot op heden tot infanteriefiguren.
    Er is ook een kleine serie kanonnen van de Franse en Britse artillerie uit die tijd.
    Prijzen: voeter $7\frac{1}{2}$ p. - beredenen $17\frac{1}{2}$ p. - kanonnen $22\frac{1}{2}$ p.
    Verkrijgbaar via: BMW-Models 327-329 Haydons Road, Wimbledon, London SW 19, England.

19. Wapenmodellen
    De Italiaanse firma "Armodelli" produceert handvuurwapenmodellen, schaal 1 : 25. Tot nu toe zijn er elf modellen uitgegeven, waaronder Franchi LF 57 (£ 4,30) Mauser 7,63 (£ 1,40) Smith and Wesson (£ 0,99) Remington 44 (£ 1,25)

De houten delen zijn van dof plastic-materiaal, de rest van elk wapen van gietijzer, dat geblauwd is. Riemen e. d. bestaan uit khaki-webbing. De lopen zijn geblokkeerd. Het zijn uitstekende replica's, waard om te verzamelen. De Britse importeur is: Modeltime Ltd., 2 St. Ceorge's Walk, Croydon, Surrey, England.
'n Nederlandse importeur is ons (nog) niet bekend. Wellicht kan een van ons helpen aan een adres in Nederland, waar deze wapenmodellen te koop zijn?
(Airfix-Magazine Juli 1972).

20. Oorlogsschepen 2e Wereldoorlog
Er zijn gelukkig ook mensen, die lid worden van onze vereniging en beginnen met zich af te vragen wat zij voor onze vereniging kunnen doen. Zo ook ons nieuwe lid Kap. Klu J. G. A. Valette, Postbus 385, Enschede, die ons schreef: "Als eerste bijdrage aan de vereniging moge dienen, dat ik belangstellenden gegevens kan verstrekken (technisch zowel als operationeel) van practisch ieder oorlogsschip, dat deel heeft genomen aan de 2e Wereldoorlog."
Moge er (gepast) gebruik van worden gemaakt en moge zijn voorbeeld door velen worden gevolgd! Uw secretaris zal er gaarne melding van maken in deze rubriek.

21. Een ongetwijfeld verheugende mededeling is die van het tijdschrift "De Onderofficier", dat m. i. v. 1 januari 1973 maandelijks gaat verschijnen in plaats van een maal per kwartaal. Dit tijdschrift voor onderofficieren behoort tot de weinige goed te lezen en interessante militaire periodieken, die er nog zijn. Het stimuleert de wil tot meer kennis en kunde en mag met recht een vaktijdschrift heten. Gelukkig is het nog niet "verpolitiekt" en treft men er (met mate) ook historische beschouwingen in aan. In het januari-nummer 1973 staat o. a. 'n interessant artikel over "De Spion Race in het Heelal" en een artikeltje over "Majoor Peyron", de man die zich in 1917 beschikbaar stelde om te bewijzen dat een gasmasker (Type M2) werkelijk de ademhalingswegen tegen mosterdgas beschermt.

22. Minder prettig is het bericht, dat het aangekondigde jubileumboek t. g. v. het 60-jarig bestaan van de Klu op 1 juli 1973 voorlopig niet zal verschijnen omdat de te realiseren verkoop van 3000 exemplaren niet is gehaald blijkens de binnengekomen inschrijvingen. Als onze luchtmachtleden en overige leden die de Klu tot onderwerp van hun hobby maakten nu samen van het mei-nummer van "Mars et Historia" eens een soort Klu-nummer maakten? Doen wij althans iets aan dat 60-jarig bestaan!

23. De "Danebrog" orde, door Koning Christiaan V van Denemarken in 1671 geformaliseerd krijgt tussen kruis en kroon altijd de initialen van de regerende vorst. Zo zijn nu - na de dood van Koning Frederik IX - de initialen M 2R van Koningin Margarethe boven het kruis gekomen

24. Bij de eerste Groep Geleide Wapens van de Klu verscheen in januari 1973 het eerste nummer van het onderdeelsblad "De Booster", dat maandelijks gaat verschijnen. Het eerste exemplaar is inmiddels gevolgd door meerdere uitgaven, even goed verzorgd en even gevarieerd van inhoud als het eerste. Wij wensen deze nieuweling bij de Klu 'n lang en goed leven.

25. Boekbespreking:
Aan het kwartaalblad van de Staatsuitgeverij 1972/4 ontlenen wij 'n korte bespreking van het boek "De Binnenlandse Strijdkrachten" van de hand van het bestuurslid van onze vereniging Lnt. Kol. Drs. G. J. van Ojen Jr.:
1972. 17 x 24 cm. Twee banden met in totaal 1120 blz. met 56 illustraties.
Hoofddeel IV, deel 2 in de serie "De strijd op Nederlands grondgbied tijdens Wereldoorlog II". 184-002-01. Gebonden ƒ 76,-- (79,50).
Toen ons land op 14 mei 1940 de wapens moest neerleggen betekende dit het einde van de vrijheid en het begin van een vijf jaar durende onderdrukking en terreur.
Maar met het verlies van de vrijheid werd het verzet geboren.
Een verzet dat uiteindelijk resulteerde in de oprichting van de Binnenlandse Strijdkrachten, de meest vreemde strijdmacht die ons land ooit heeft gekend. Een leger op klompen en in overalls. Hoewel er vele boeken over het verzet zijn geschreven is aan dit uit de verzetsgroepen geboren leger nooit de aandacht gegeven die het verdient.
In dit door velen gevoelde gemis is nu voorzien. De auteur - Lt. Kol. G. J. van Ojen Jr. hoofd van de sectie Krijgsgeschiedenis van de Koninklijke Landmacht - heeft aan de hand van intensief archiefonderzoek, interviews met een groot aantal direct betrokkenen, waaronder de oud-Bevelhebber van de BS., Z. K. H. Prins Bernhard, én de uitgebreide verzetsliteratuur, het ontstaan en het optreden van de Binnenlandse Strijdkrachten beschreven. Het moet voor de vele betrokkenen en hun nabestaanden een grote voldoening zijn dat het wel en wee van de B. S. voor het nageslacht is vastgelegd. Het boek begint met een overzicht van het verzet in de jaren 1940-1944.
Veel problemen immers waarvoor de B. S. zich bij haar optreden zagen geplaatst vonden hun oorsprong in dié periode. Ruime aandacht wordt besteed aan de contacten van bezet Nederland met de regering in Londen, de Geallieerden, het Militair Gezag en de bundeling van het verzet tot een strijdvaardige organisatie die zowel van de zijde der Geallieerden als van die der Duitsers erkenning genoot. Ten slotte worden de organisatie en de lotgevallen van de B. S. beschreven, waarbij met name de nadruk is gelegd op het aandeel dat deze "Bijzondere" strijdkrachten hebben geleverd aan de bevrijding van ons land en aan de wederoprichting van de Koninlijke landmacht.
Aan het in groen linnen gebonden boek zijn tien kaartjes in kleur toegevoegd.
Het boek bevat voorts een lijst van schuilnamen en uitgebreide zaken en persoonsregisters.

26. Wie van onze leden kan inlichtingen verschaffen over het volgende schild. Het betreft een schildje in de vorm van het borstschild van de officier van piket, doch van kleiner formaat. Voorop staat het woord "POLITIE" ingedrukt, achterop is een (laag) nummer ingeslagen. Het schildje zou zijn gedragen door een rijksrechercheur tijdens de begeleiding van H. K. H. Prinses Juliana, indien deze in haar jeugd met haar gouvernante ging wandelen.
Nadere informaties gaarne aan ons lid W. Wuysman, Mathenesserdijk 363 te Rotterdam.

MARINE VAANDELS

door F. L. Diekerhoff, Luitenant-kolonel der Mariniers, b. d.

Bij de Koninklijke Marine zijn momenteel vier vaandels en wel die van de adelborsten, het Korps Mariniers, de Onderzeedienst en de Marineluchtvaartdienst, verder nog de vlag van Zr. Ms. Medusa.

De herkomst van het vaandel der adelborsten is niet volkomen zeker.

Daarom werd in 1929 een commissie benoemd om te onderzoeken wat de herkomst van dit vaandel was. De conclusie van deze commissie was dat tussen 1830 en 1840 een vlag aan de adelborsten werd uitgereikt en naar alle waarschijnlijkheid in 1830, hetzij door Z. K. H. Prins Frederik, hetzij door H. K. H. Prinses Marianne.

De kapitein ter zee J. J. Boelen verklaarde destijds uitdrukkelijk dat de adelborsten in 1840 een vlag hadden, terwijl de kapitein ter zee Gobius in zijn boek schreef dat in 1830 aan de adelborsten een vlag werd uitgereikt.

In de periode 1830 tot 1842 werden de adelborsten slechts éénmaal door leden van het Koninklijk Huis bezocht en wel op 24 april 1830 door Z. K. H. Prins Frederik en H. K. H. Prinses Marianne. Aangenomen mag dus worden dat tijdens dit bezoek een vlag werd uitgereikt. Vooral omdat bekend is dat Z. K. H. Prins Frederik en andere leden van het Koninklijk Huis tijdens bezoeken wel meer vlaggen hebben uitgereikt.

Deze adelborstenvlag werd pas in 1904 tot vaandel verheven.

De brief hierover van Z. E. de Minister van Marine Ellis van 6 september 1904 aan H. M. de Koningin luidde als volgt: "Het mocht Uwer Majesteit behagen de audiëntie, die Uwer Majesteit 3 september laatstleden, aan ondergeteekende verleende van Hoogstderzelven verlangen te doen blijken om het vaandel der Adelborsten bij gelegenheid van het 50-jarig jubileum van het Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord Koninklijk te erkennen en om daarbij een stok met liggende leeuw te schenken. Hoewel dit vaandel tot nu toe geen officieel karakter heeft, is het gedurende een reeks van jaren een symbool geweest, waaronder de adelborsten zich bij hunne parades en militaire oefeningen hebben geschaard en wordt het door hen in hooge eere gehouden, terwijl ook de zeeofficier het gedurende zijn verdere loopbaan in eerbiedige herinnering houdt.

Het officieel bij besluit van Uwer Majesteit erkennen van dit vaandel zal ongetwijfeld de waarde van dit gedenkstuk nog belangrijk verhoogen en de ondergeteekende kan Uwer Majesteit de verzekering geven, dat de zeeofficieren en adelborsten dit vernieuwd bewijs van de belangstelling van Uwe Majesteit in het Korps, waartoe zij de eer hebben te behooren, op hoogen prijs zullen stellen. Het vaandel zal in de toekomst nog meer dan thans er toe bijdragen om de onderlinge kameraadschap bij het Korps adelborsten te bevorderen en om bij den toekomstigen zeeofficier gevoelens van trouw aan Uwe Majesteit, aan Uw roemrijk Vorstenhuis en aan zijn Vaderland aan te kweeken.

Dat Uwe Majesteit voor deze Koninklijke erkenning van het vaandel, het tijdstip heeft willen kiezen, waarop het 50-jarig jubileum van het Koninklijk Instituut voor de Marine gevierd wordt zal deze dagen tot dubbele feestdagen maken. Het zij den ondergeteekende daarom vergund Uwer Majesteit zijn diepgevoelden dank aan te bieden voor de Koninklijk bewijs van belangstelling in Uwer Majesteits Zeemacht en voor het geschenk, dat Uwe Majesteit daaraan wenst toe te voegen.

Voldoende aan de opdracht van Uwe Majesteit veroorlooft ondergeteekende zich Hoogstderzelve zeer eerbiedig het bijgaande ontwerp-besluit ter bekrachtiging aan te bieden, waarbij het vaandel wordt erkend als een met toestemming van Uwe Majesteit gevoerd vaandel, waardoor het recht verkrijgt op de eerbewijzingen vastgelegd in artikel 23 van het Reglement op de eerbewijzingen en saluten, vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 28 december 1898, no. 73.
Ten slotte zij het ondergeteekende vergund er zeer eerbiedig de aandacht van Uwer Majesteit op te vestigen, dat de door Uwe Majesteit ten geschenke gegeven stok aanwezig zal zijn bij de parade te Willemsoord op den 14den september aanstaande die Uwe Majesteit met Hoogstderzelver tegenwoordigheid wenscht te vereeren, waarbij het vaandel gereed zal zijn om aan den stok te worden gehecht. De Minister van Marine (was getekend) Ellis.

Het Konklijk Besluit van 8 September 1904 No. 63 luidde als volgt:
Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Op den voordracht van Onzen Minister van Marine, van den 6 September 1904, bureau S/B, No. 63,
Hebben goedgevonden en verstaan;

1e. Het vaandel van de adelborsten van het Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord te erkennen als een met Onze toestemming gevoerd vaandel.
2e. Te bepalen dat dit besluit in werking treedt op 14 september 1904, nadat de erkenning door Ons zal zijn uitgesproken.

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit Besluit.

Het Loo, den 8 September 1904
(was getekend) Wilhelmina.

Op 15 september kende Hare Majesteit de Koningin, te Willemsoord op de Rijkswerf aan het vaandel van het Korps Adelborsten de volledige eerbewijzen toe en nadat de commandant van het Koninklijk Instituut voor de Marine, de kapitein ter zee W. J. de Bruyne een toespraak had gehouden overhandigde Hare Majesteit hen het vaandel.
Het tweede vaandel bij de Koninklijke Marine is dat van het Korps Mariniers.
Sinds de oprichting van dat korps op 10 december 1665, werden er vaandels gevoerd.
De eerste vaandels waren de compagniesvlaggen, hoe die er precies uitzagen is niet volledig bekend. Een gegeven uit 1670 spreekt over een blauwe vlag met "den Leeuw van de Generaliteit". Deze vlaggen zijn naar alle waarschijnlijkheid tot 1763 gebruikt, daarna kwamen de regimentsvaandels er voor in de plaats, die tot 1795 werden gebruikt. Hoe deze laatste vaandels er uit zagen is tot op heden nog niet bekend. Na 1814 kwamen de bataljonsvaandels in gebruik tot 1910. Het waren oranje vlaggen met in het midden een gekroonde W en in de hoeken ankers. Sinds 1820 leefde bij de mariniers het verlangen om een eigen regiments of korpsvaandel te mogen bezitten. In 1929 werd hiertoe besloten, hetgeen blijkt uit de brief van de minister van defensie, Lambooy, gericht aan Hare Majesteit de Koningin.

's Gravenhage, 15 april 1929.

Bij schrijven van den Directeur van Uw Majesteit's Kabinet van 6 december 1928 no. 73 werd de ondergeteekende in kennis gesteld met de wenschen van Uw Majesteit betreffende het aan het Korps Mariniers toe te kennen vaandel.

Ter voldoening aan de opdracht van Uwe Majesteit is thans een vaandel ontworpen, dat zooveel mogelijk gelijkenis heeft met het model van de vaandels der infanterie, waarbij echter rekening is gehouden met de door Uwe Majesteit goedgekeurde afwijkingen van dat model. De ondergeteekende veroorlooft zich Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig eene teekening van de voorzijde en de achterzijde van het ontworpen vaandel aan te bieden.

Het aantal namen van plaatsen en landstreken, waar het Korps aan belangrijke wapenfeiten heeft deelgenomen, is in verband met de plaatsruimte tot een negental beperkt.

Het zij den ondergeteekende vergund ter toelichting voor zooveel noodig te verwijzen naar zijn voordracht van 25 October 1928, Geheim Litt. G. 88. Indien Uwe Majesteit zich met het thans aangeboden ontwerp zou kunnen vereenigen, moge het Hoogstderzelve behagen het hiernevens gevoegde ontwerpbesluit te bekrachtigen.

De Minister van Defensie (was getekend) Lambooy.

Het Koninklijk Besluit was van 24 april 1929 No. 116 en luidde:

Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Defensie van 15 April 1929, Geheim Litt B 36;

Overwegende, dat het Korps Mariniers, hetwelk in de Nederlandsche Krijgsgeschiedenis een belangrijke rol vervuld heeft, tot dusverre geen vaandel bezit;

Hebben Goedgevonden en Verstaan te Bepalen:

1e. Het Korps Mariniers zal een vaandel voeren overeenkomstig de bij dit besluit gevoegde teekeningen.

2e. Het onder 1 genoemde vaandel zal gelijk zijn aan het model der vaandels van de infanterie, vastgesteld bij Ons besluit van 22 Augustus 1925, No. 27 met de volgende afwijkingen:

Aan de voorzijde wordt onder de gekroonde W in goud geborduurd:

1665

Korps Mariniers

In den linkerbovenhoek wordt in goud geborduurd:

Spanje - Algiers

West-Indië

Seneffe

In den rechterbovenhoek wordt in goud geborduurd:

Kijkduin - Doggersbank

Atjeh - Bali

Chatham

Aan de achterzijde wordt de langs de vier zijden van het doek loopende oranjetak in elken hoek onderbroken door een onklaar anker van Nassausch blauw, omgeven door twee eiketakken met gouden eikels.

Onze Minister van Defensie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 24 April 1929
(was getekend) Wilhelmina.

In het K.B. van 22 augusuts 1925 No. 27 werd de omschrijving van het vaandel der infanterie gegeven.

Wij Wilhelmina, bij de Gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz.,enz.

Op voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 17 Augustus 1925, II Afd., No. 10.

Hebben Goedgevonden en Verstaan te bepalen:

De omschrijving van het model van vaandels en standaarden wordt vastgesteld als hierna is vermeld.

Het vaandel bestaat uit:

a. Een doek van oranje zijde, lang en breed 87 c. m., omzoomd met gouden franje.
Langs de vier zijden van het doek is geborduurd een doorlopende oranjetak.
De vaandeldoeken der regimenten Grenadiers en Jagers omgeven met een rand van goudgalon breed 11m. m., de omzooming met gouden franje aangevuld met gouden torsaden op onderlinge afstand van 25 m. m.
Voorts op de voorzijde in goud geborduurd een gekroonde W, de kroon in de kleuren volgens het Koninklijke Wapen, onder de W, de benaming van het korps.
In een of meer der hoeken met in goud geborduurde letters de vermelding van veldtochten en wapenfeiten, welke het vaandel van het korps mag voeren.
Op de achterzijde van het doek in kleuren geborduurd het Koninklijk Wapen, doch zonder den daarbij behoorende mantel, omgeven door twee met een lint samengebonden takken, ter linkerzijde van het wapen een eikentak, ter rechterzijde een lauwertak.

b. Een zwarte stok, waarvan het gedeelte, boven het doek uitkomende, voorzien is van een eikenkrans, waarop een langwerpig voetstuk met een rustende leeuw, houdende een opgeheven zwaard. Aan den stok zijn bevestigd twee van gouddraad gevlochten vaandelkwasten met losse bouillons aan een, eveneens van gouddraad gevlochten, koord m. hor. schuifpassant.
Voorts worden aan den stok bevestigd de eereteekenen, welke aan het korps zijn toegekend. De lengte van den stok bedraagt tot aan het voetstuk waar de leeuw op rust, 2,50 m. Op de beide korte zijden van het voetstuk een gekroonde W, op de beide lange zijden de woorden "Koningin en Vaderland", omgeven door een slang.
Leeuw, voetstuk en krans zijn van verguld koper.

De standaard is overeenkomstig het vaandel, doch kleiner van afmeting. Het doek is lang en breed 50 cm., de lengte van den stok 2 m. Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 22 Augustus 1925
(was getekend) Wilhelmina

De Minister van Oorlog (was getekend) Lambooy.

Op maandag 16 september 1929 reikte H. M. Koningin Wilhelmina het vaandel uit aan het Korps Mariniers. Deze plechtigheid vond plaats op het Malieveld te 's Gravenhage om 13.30 uur. Nadat Hare Majesteit de aangetreden mariniers had geïnspecteerd, stelden Hare Majesteit de Koningin, Hare Koninklijke Hoogheid de Prinses en Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins zich, gezeten in hun rijtuig, op vóór het front van de autoriteiten. De troep werd in carrévorm met één open zijde naar H. M. opgesteld. Vervolgens nam H. M. het vaandel over, om staande in het rijtuig met het vaandel in de hand, de volgende toespraak te houden:

Officieren, Onderofficieren en Mariniers

Het is mij een voorrecht U heden het vaandel uit te reiken, dat gij voortaan in uwe gelederen zult meevoeren. Als oudste korps onzer weermacht wekt gij als het ware vanzelf de herinnering op aan ons grote verleden, waarin Nederlands grootste Admiraal uwe oprichting voorstond en tot stand bracht.

Van die stonde af aan hebt gij steeds klaar gestaan tot onmiddellijk handelen, waar het van U gevraagd werd, gelijk dit een wakker korps vrijwilligers betaamt, onverschillig waar en wanneer, te land, of zijde aan zijde met uwe kameraden op de vloot.

Waar de Koninklijke Nederlandse Marine geroepen wordt de belangen des Rijks op alle wereldzeeën te dienen, rust ook op U de plicht ten allen tijde, de eer van onze Nederlandse driekleur hoog te houden. Met dankbaarheid gedenk ik uwe onverflauwde en steeds betoonde plichtsbetrachting en uw krijgsmansdeugden, waar het Vaderland in de loop der tijden meermalen een beroep heeft moeten doen op uwe offervaardigheid. Enkele wapenfeiten van de vele, waarbij gij u onderscheiden hebt, staan vermeld op uw vaandel en leggen hiervan getuigenis af.

Mocht onverhoopt, ondanks het ernstig streven naar een duurzame vrede, dat de volkeren bezielt, te eniger tijd onder omstandigheden, welke thans niet voorzien zijn, andermaal een beroep moeten worden gedaan op die offervaardigheid, dan houd ik mij er van overtuigd, dat gij, uw tradities en verleden getrouw, U zult gedragen overeenkomstig de schone wapenspreuk, die op Uw vaandel staat: "Je Maintiendrai". In dit vertrouwen overhandig ik U thans het zinnebeeld van Vaderland en Koningin, Leve het Vaderland!

Nadat de chef van het Korps Mariniers, de kolonel der mariniers J. Oele, het vaandel uit de handen van H. M. de Koningin had ontvangen hield hij een toespraak tot Hare Majesteit. Daarna formeerden de mariniers de orde van parade, waarna de vaandelwacht uittrad en uit handen van de kolonel Oele het vaandel overnam. Vervolgens nam de vaandelwacht haar plaats in de troep weer in.

Tenslotte defileerde het Korps Mariniers, voorafgegaan door de tamboers en pijpers en de stafmuziek voor de vorstelijke personen.

Na de tweede wereldoorlog behaagde het Hare Majesteit de Koningin om aan het Korps Mariniers het ordeteken van Ridder der 4de klasse der Militaire Willemsorde toe te kennen en tevens aan de namen in het vaandel toe te voegen:

Rotterdam, Oost-Java en Java Zee.

Het Koninklijk Besluit hierover was van 4 december 1946 No. 51 en luidde:

Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van 2 december 1946, No. 6282/5549;

Gelet op Artikel 14 van de Wet tot herziening van de Wet van 30 april 1815 no. 5, Staatsblad no. 33. Hebben goedgevonden en verstaan:

toe te kennen het Ordeteeken van Ridder der 4de klasse der Militaire Willemsorde

aan: Het Korps Mariniers

wegens:

Na zich sedert zijn oprichting in 1665 reeds bij verschillende gelegenheden, zoowel in als buiten Europa, schitterend te hebben onderscheiden door plichtsbetrachting en strenge discipline, zooals bij den beroemden tocht naar Chatham, den tweedaagschen zeeslag, de zeeslagen bij Solebay, Kijkduin en Doggersbank, de bestorming en verovering van de vesting Gibraltar, den veldslag bij Seneffe, het dempen van opstanden in West-Indië enz. heeft het Korps Mariniers ook na de stichting van de Militaire Willemsorde, optredende in Algiers, in België en in talrijke gebieden van den Nederlandsch-Indischen Archipel, ook deelnemende aan de vele expedities van het Koninklijk Nederlandsch-Indische Leger - zijn traditie getrouw- in den strijd uitgemunt door uitstekende daden van moed, beleid en trouw van officieren, onderofficieren, korporaals en mariniers, waarom in de jaren 1816 tot en met 1906, 67 onderscheidingen in de Militaire Willems Orde aan hen konden worden toegekend.

Wederom hebben onderdeelen van het Korps zich onderscheiden tijdens den Tweeden Wereldoorlog, met name in brandpunten van den strijd; in Mei 1940 te Rotterdam, bij de gevechten in Oost-Java in maart 1942 en in het bijzonder bij het, met de verdere bemanning van Onze oorlogsbodems in den slag in de Java Zee, hooghouden van 's Lands Vlag.

Aan genoemd korps toestemming te verlenen aan de namen in zijn vaandel toe te voegen: Rotterdam 1940, Oost Java 1942, Java Zee 1942.

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Kanselier der Nederlandsche Orden en hetwelk zal worden opgenomen in de Staatscourant.

's Gravenhage, den 4 December 1946
(was getekend) Wilhelmina.

Op 10 december 1946 hechtte de bevelhebber der zeestrijdkrachten, de luitenant-admiraal C. E. L. Helfrich, namens Hare Majesteit de Koningin op plechtige wijze het ordeteken der Militaire Willemsorde aan het vaandel. Deze plechtigheid vond plaats vóór het Raadhuis te Rotterdam op de Coolsingel.

Het derde vaandel bij de Koninklijke Marine, dat van de Onderzeedienst, werd op dinsdag 14 juli 1964 door Hare Majesteit Koningin Juliana aan de commandant van de Onderzeedienst, de kapitein ter zee C. E. Wolderling, te Den Helder uitgereikt.
Bij K. B. van 6 juni 1947, no. 67 werd de Onderzeedienst reeds onderscheiden met het ordeteken van Ridder 4de klasse der Militaire Willemsorde, welke hoge onderscheiding door Hare Majesteit Koningin Wilhelmina op 20 juni 1947 werd uitgereikt te Rotterdam.
Het K. B. voor dit vaandel was van 18 augustus 1962 no. 32 en luidde:
Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Op de voordracht van Onze minister van defensie van 13 augustus 1962, No. 628823/131192;
Overwegende, dat de onderzeedienst Onzer marine, die in de krijgsverrichtingen gedurende de tweede wereldoorlog een belangrijke rol heeft vervuld en deswege is begiftigd met het ordeteken van ridder der 4de klasse in de Militaire Willemsorde, geen vaandel bezit,
Hebben goedgevonden en verstaan:
Enig artikel
In Ons besluit van 31 augustus 1956, No. 46 laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 25 juli 1960 No. 39 wordt het volgende artikel opgenomen.
Artikel 10a. Het vaandel van de onderzeedienst.

1. De onderzeedienst Onzer Marine voert een vaandel, bestaande uit een vaandeldoek en vaandelstang.
2. Het vaandeldoek is een vierkant doek van oranje zijde, omzoomd met gouden franje. De lengte en de breedte van het doek zijn zevenentachtig centimeter.
   a. Op de voorzijde is in goud geborduurd een gekroonde J, de kroon in de kleuren van het Koninklijke wapen. Onder de J is in gouddraad geborduurd:

1906

Onderzeedienst

voorts is in goud geborduurd in de linkerbovenhoek:

Zuid-Chineesche Zee 1941-42

en in de rechterbovenhoek:

Middellandse Zee 1941-42

Het geheel van gekroonde J, naam en jaartal van instelling van de dienst en de vermelding van de zeeën, waarin de wapenfeiten werden verricht, is omgeven door een bevruchte oranjetak van sinopel, lopende langs elk der vier zijden.

b. Op de achterzijde is in de kleuren geborduurd het Koninklijke Wapen, doch zonder de daarbij behorende mantel. Het Koninklijke wapen is omgeven door twee met een lint samengebonden takken van sinopel, ter linkerzijde een eiketak, ter rechterzijde een lauwertak. Het geheel is omgeven door een bevruchte oranjetak van sinopel, lopende langs elk der vier zijden.

3. De vaandelstang is een zwarte stok, lang tweehonderd vijftig centimeter, waarvan het gedeelte, dat boven het vaandeldoek uitkomt, een weinig dunner is dan het overige gedeelte. Op de stok is een rustende leeuw, liggende op een langwerpig voetstuk, aangebracht, die in de rechterklauw een opgeheven zwaard draagt en met de linkerklauw rust op een pijlen bundel. Op de lange zijkanten van het voetstuk zijn in een verzonken middenstuk de woorden Koningin en Vaderland in hoogreliëf aangebracht, omgeven door een slang. Op de korte zijkanten is in een verzonken middenstuk een gekroonde J in hoogreliëf aangebracht. Onder het voetstuk is het dunne gedeelte van de stok voorzien van een eikekrans, welke van het voetstuk is gescheiden door een ring. Leeuw, voetstuk en krans zijn uitgevoerd in verguld metaal.
4. Onder de eikekrans is om het dunne gedeelte van de stok een gouden koord geknoopt, de knoop in het midden; de beide einden gaan door een horizontale schuifpassant. Aan de uiteinden is het koord voorzien van een vaandelkwast, gevlochten van gouddraad, met losse bouillons.
5. Het vaandeldoek is met een broeking van oranje-zijde om de vaandelstang geschoven.
6. Het vaandel wordt, behalve in de gevallen, aangegeven in dit voorschrift ook medegevoerd, wanneer de commandant van de onderzeedienst in Nederland dit wenselijk acht.

Onze minister van defensie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst.

Porto Ercole, 18 augustus 1962
(was getekend) Juliana.

Alvorens dit vaandel uit te reiken sprak Hare Majesteit de volgende woorden:
Officieren, onderofficieren en manschappen.
Het is mij een voorrecht U vandaag het vaandel uit te reiken dat gij voortaan zult voeren:
Het is een vaandel, reeds onderscheiden met de Militaire Willemsorde.
Het is ook een vaandel voor een onderdeel der Marine, dat in betrekkelijk korte tijd van zijn bestaan - ruim een halve eeuw - zich een zeer bijzondere staat van dienst heeft verworven. Het leven op een onderzeeboot vergt grote en kleine offers van wie er op varen, en tevens een voortdurende waakzaamheid. Nergens blijkt duidelijker dan in de onderzeedienst hoe belangrijk de geest van de groep is, hoe zeer men in dit verband onderling verantwoordelijk voor en afhankelijk van elkaar is. Dit heeft geleid tot zeer uitzonderlijke resultaten.
Dit is gebleken in zo veel sunguliere prestaties in oorlogstijd, dat geen vaandel ze met mogelijkheid alle zou kunnen bevatten. Velen, hier aanwezig, hebben hier hun deel toe bijgedragen. Vele anderen hebben hier het hoogste offer voor gebracht, en wij allen blijven hen trouw en dankbaar gedenken.

De onderzeedienst is paraat geweest in tijden van beproeving, maar óók daarvóór hebben zij, die er bij dienden door grote toewijding bij de vervulling van hun taak juist deze paraatheid verworven. In de naoorlogse jaren is in deze geest voortgegaan. De allerjongsten onder U waren tijdens de oorlog zelfs nog niet geboren.
De onderzeedienst, die op bijzondere wijze de wetenschap heeft gediend, heeft op zijn beurt veel te danken aan wetenschap en techniek. Een technische ontwikkeling is gaande die kan leiden tot ongedachte nieuwe eisen.
Zo juist noemde ik onderlinge afhankelijkheid van en verantwoordelijkheid voor elkaar. Dit geldt in ieder verband - in het kleine voor de onderzeeboot, en in het grotere voor de Marine, en in dat van al onze strijdkrachten. Het geldt ook in internationaal verband. Samen willen wij onze koers bepalen op een rechtvaardige wereldgemeenschap van vrede en vrijheid.
Alvorens het vaandel te overhandigen wil ik uitdrukkelijk de dank vermelden die ons Volk voelt voor al dat, wat in uw dienst door mensen is opgebracht aan toewijding en doorzetten dag in dag uit, aan bekwaamheid, aan weloverwogen beslissingen, aan daden zonder aarzelen, aan bereid zijn om alles te geven - kortom hiervoor, dat gij hebt beschermd met moed, beleid en trouw.
Het vierde vaandel bij de Koninklijke Marine is dat van de Marine Luchtvaartdienst.
Aan dit vaandel ging echter een vlag vooraf, die bij K.B. van 2 december 1943, No. 2 werd toegekend, dezelfde waarde had als een vaandel, doch geen eerbewijzen kreeg.
Aan de Marine Luchtvaartdienst werd bovendien reeds op 9 april 1942 het ordeteken van ridder 4de klasse der Militaire Willemsorde toegekend.
Deze onderscheiding werd op 15 augustus 1942 door H. M. Koningin Wilhelmina te Pitsfield (Massachuets) uitgereikt.
Het K.B. voor de vlag luidde als volgt:
Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Op voordracht van Onzen Minister van Marine d. d. 19 November 1943, No. S 399/86/43;
Gelet op Ons Besluit van 19 April 1942, No. 18,
Hebben Goedgevonden en Verstaan
Te bepalen

Artikel 1

Afdeelingen en eenheden van Onze Marine Luchtvaartdienst, zelfstandige Commando's vormende onder bevel van een officier Onzer Marine, voeren de Marine-Luchtvaartdienstvlag. Door Onzen Minister van Marine worden terzake van het voeren dier vlag nadere aanwijzingen gegeven.

Artikel 2

De Marine Luchtvaartdienst-vlag is een Nederlandsche vlag, welke op onderstaande wijze wordt versierd, de hierbij opgegeven maten gelden voor een driekleedsvlag, zoodat indien vlaggen van andere afmetingen worden gevoerd, deze maten evenredig dienen te worden gewijzigd. De witte baan is in het midden cirkelvormig verbreed met een middellijn van 72 cm.

In het aldus gevormde cirkelvormige witte vlak wordt concentrisch geplaatst een cirkelvormig schild van lichtblauwe kleur met een middellijn van 19 cm. omlijst door een witte ring breed 7 mm. en daaromheen een blauwen ring breed 48 mm. De kleur van laatstgenoemden ring is gelijk aan die der blauwe baan van de Nederlandsche vlag, terwijl hierop in 25 mm hooge witte drukletters, resp. in de boven en onderhelft de woorden "Marine" en "Luchtvaartdienst" worden aangebracht met gelijke tusschenruimte tusschen de letters. In de beide onderste kwartieren van het lichtblauwe schild worden vier lichtgolvende banen gevoerd, breed 7 mm. met tusschenruimte van 10 mm.
Langs de horizontale middellijn van het schild wordt het onderscheidingsteeken van het Marine-vliegbrevet aangebracht, waarbij de vleugeltoppen 10 mm. aan weerszijden van de blauwe schildlijst uitsteken, terwijl de Oranjezon, welke in het midden van het schild is geplaatst, een middellijn heeft van 80 mm.
Het schild wordt gedekt door de Koninklijke Kroon, uitgevoerd in geel, breed 15 cm en hoog 19,5 cm., met een tusschenruimte van 20 mm. tusschen kroon en schildomlijsting. Het versiersel (voorzijde) van het Ridderkruis der Militaire Willemsorde, met een hoogste afmeting van 17 cm., wordt ter hoogte van de kroon aan een in geel uitgevoerden smallen eikenkrans hangend, onder het schild aangebracht. De uiteinden van deze eikenkrans reiken aan beide zijden nagenoeg tot de vleugeltoppen van het onderscheidingsteken van het Marine-vliegbrevet en er blijft steeds tenminste 7 mm. ruimte tusschen eikenkrans en schildomlijsting. Onzen Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan het fungeerend Kapittel der Militaire Willemsorde en aan den Kanselier der Nederlandsche Ridderorden.

Londen, 2 December 1943 (was getekend) Wilhelmina.

In 1962 behaagde het Hare Majesteit om aan de Marine Luchtvaartdienst een echt vaandel toe te kennen. Dit geschiedde bij K.B. van 18 augustus 1962 No. 31 en dat KB luidde als volgt:
Wij Juliana, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Besluit houdende toekenning van een vaandel aan de Marine-Luchtvaartdienst onder gelijktijdige intrekking van de vlag van die dienst.
Op de voordracht van Onzen Minister van defensie van 13 augustus 1962, No. 628821/131192,
Overwegende: dat aan de marine luchtvaartdienst bij Koninklijk Besluit van 2 december 1942 No. 2 een vlag is toegekend, maar aan die vlag - hoewel van gelijke waarde als een vaandel - geen eerbewijzen worden en ook bezwaarlijk kunnen worden gebracht, daar zij niet in de plaats van de Nederlandse vlag mag worden gevoerd,
Hebben Goedgevonden en Verstaan:

Artikel 1

In Ons besluit van 31 augustus 1956, No. 46, laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 25 juli 1960, No. 39, wordt het volgende artikel opgenomen:
Artikel 10 b, Het vaandel van de marineluchtvaartdienst.

1. De marineluchtvaartdienst voert een vaandel, bestaande uit een vaandeldoek en een vaandelstang.

2. Het vaandeldoek is een vierkant doek van oranje zijde, omzoomd met gouden franje. De lengte en breedte van het vaandeldoek zijn zevenentachtig centimeter.
   a. Op de voorzijde is in goud geborduurd een gekroonde J., de kroon in de kleuren van het Koninklijk wapen. Onder de J is in goud geborduurd:

      1917

      Marineluchtvaartdienst

      Voorts is in goud geborduurd in de linkerbovenhoek:

      Nederlandsch-Indië 1941-42

      in de rechterbovenhoek:

      Indische Oceaan 1942-45

      links onder de J en boven de woorden marineluchtvaartdienst:

      Noordzee 1941-42

      rechts onder de J en boven de woorden marineluchtvaartdienst:

      Normandië 1944

      Het geheel van gekroonde J, naam en jaartal van instelling van de dienst en de vermelding van de gebieden waarin de wapenfeiten zijn verricht, is omgeven door een bevruchte oranjetak van sinopel, lopende langs elk der vier zijden.
   b. Op de achterzijde is in kleuren geborduurd het Koninklijk wapen, doch zonder de daarbij behorende mantel. Het Konklijk wapen is omgeven door twee met een lint samengebonden takken van sinopel, ter linkerzijde een eiketak, ter rechterzijde een lauwertak. Het geheel is omgeven door een bevruchte oranjetak van sinopel, lopende langs elk der vier zijden.
3. De vaandelstang is een zwarte stok, lang tweehonderdvijftig centimeter, waarvan het gedeelte, dat boven het vaandeldoek uitkomt een weinig dunner is dan het overige gedeelte. Op de stok is een rustende leeuw, liggende op een langwerpig voetstuk, aangebracht, die in de rechterklauw een opgeheven zwaard draagt en met de linkerklauw rust op een pijlenbundel. Op de lange zijkanten van het voetstuk zijn een verzonken middenstuk de woorden Koningin en Vaderland in hoogreliëf aangebracht, omgeven door een slang. Op de korte zijkanten is in een verzonken middenstuk een gekroonde J in hoogreliëf aangebracht. Onder het voetstuk is het dunne gedeelte van de stok voorzien van een eikekrans, welke van het voetstuk is gescheiden door een ring. Leeuw, voetstuk en krans zijn uitgevoerd in verguld metaal.
4. Onder de eikekrans is om het dunne gedeelte van de stok een gouden koord geknoopt, de knoop in het midden; de beide einden gaan door een horizontale schuifpassant. Aan de uiteinden is het koord voorzien van een vaandelkwast, gevlochten van gouddraad, met losse bouillons.
5. Het vaandeldoek is met een broeking van oranje zijde om de vaandelstang geschoven.
6. Het vaandel wordt, behalve in de gevallen, aangegeven in dit voorschrift, ook medegevoerd, wanneer de commandant van de marineluchtvaartdienst in Nederland dat wenselijk acht.

Artikel 2

Het Konklijk besluit van 2 december 1943 No. 2 wordt ingetrokken.

Onze minister van defensie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst.

Port Ercole, 18 augustus 1962
(was getekend) Juliana

Op vrijdag 17 juli 1964 reikte Z. K. H. Prins Bernhard dit vaandel, op het Marinevliegkamp, Valkenburg uit aan de Marineluchtvaartdienst.
Alvorens het vaandel aan de vlagofficier marine luchtvaartdienst de schout bij nacht J. L. den Hollander, te overhandigen, sprak Z. K. H. de volgende woorden:
Officieren, onderofficieren en manschappen,
Het is mij een bijzondere eer om U vandaag, namens Hare Majesteit de Koningin, het vaandel uit te reiken, dat U voortaan zult voeren.
Als marineluchtvaartdienst hebt U zich sinds Uw oprichting op 18 augustus 1917, als de vleugels van de vloot een roemrijke traditie verworven.
Vele waren en zijn Uw taken, steeds stond U gereed om waar ook ter wereld op te treden, vaak onder zeer moeilijke omstandigheden.
U oogstte successen tijdens militaire acties, maar daarnaast memoreer ik Uw optreden in tijd van vrede op het gebied van reddingsacties en wetenschappelijk onderzoek.
Vele zijn de wapenfeiten waarbij U zich hebt onderscheiden en vele zijn de offers die U daarbij hebt gebracht. Overal diende U de belangen van het Rijk en hield U de eer van de Nederlandse driekleur hoog.
In het bijzonder wil ik noemen Uw vastberadenheid, moed, beleid en trouw en doorzettingsvermogen gedurende de laatste wereldoorlog.
Reeds op 9 april 1942 werd U daarom de Militaire Willemsorde verleend.
Koningin en Vaderland zijn ervan overtuigd, dat wanneer er een beroep gedaan wordt op Uw offervaardigheid, U zich even voorbeeldig zult gedragen als U tot dusver deed.
Overtuigd van Uw waarde en trouw overhandig ik U hierbij het symbool van Koningin en Vaderland. Leve de Koningin!

Hierna sprak de schout bij nacht J. L. den Hollander een dankwoord uit, waarna Z. K. H. de Prins een defilé afnam van een paradecompagnie van de Marineluchtvaartdienst.

De vlag voor Zr. Ms. Medusa was niet alleen een hoge onderscheiding op zichzelf, doch hieraan was tevens verbonden het ordeteken van de Militaire Willemsorde. Door het moedig optreden in de Straat van Simonoseki op 11 juli 1863 en op 4, 5 en 6 september 1864, behaagde het Z. M. Koning Willem III om deze hoge onderscheidingen te verlenen bij K. B. van 12 februari 1865, No. 1.
Dit K. B. luidde als volgt:
Wij Willem III, bij de gratie Gods Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, GrootHertog van Luxemburg, enz., enz., enz.
Wenschende een blijvend aandenken te geven aan den Kommandant, de Officieren, de Onderofficieren en verdere Bemanning van Ons Korvet met Stoomvermogen Medusa, van Onze bijzondere tevredenheid voor den Moed, het Beleid en de Trouw door hun aan den dag gelegd in het gevecht bij het forceeren van de Straat van Simonoseki, op 11 Juli 1863,

zoomede bij de verrichtingen der gecombineerde smaldeelen van Engeland, Frankrijk, Noord-Amerika en Nederland, den 4e, 5e en 6e september 1864, bij welke gelegenheid de batterijen van den Vorst van Nagato in de Straat van Simonoseki tot zwijgen gebracht zijn en die straat voor het vrije verkeer is geopend.
Schenken bij deze de nevenstaande zijden Nederlandsche vlag, voerende in het wit aan eene zijde het woord Simonoseki, aan de andere zijde de datums 11 Juli 1863, 4, 5 en 6 September 1864, benevens de van Edel Metaal vervaardigden Koker, waar dit Diploma in wordt bewaard, verrijkt door het opschrift Medusa en het Ridderkruis der Militaire Willemsorde, gedekt door het Koninklijk Wapen.
Het is Ons uitdrukkelijk verlangen:

1e. dat deze Vlag met dit Diploma door Onzen Gouverneur Generaal in Oost Indië, eigenhandig worde uitgereikt aan den tegenwoordigen Kommandant der Medusa, in tegenwoordigheid der Officieren, der Onderofficieren en Bemanning;

2e. dat deze vlag geheschen worde aan den Grooten Top van bovenvermeld Korvet, onder een Konklijk Saluut van alle aanwezige Nederlandsche Oorlogsbodems, en verder gevoerd worde bij alle feestelijke gelegenheden.

Bij het schenken van Vlag en Diploma vertrouwen Wij dat zulks ten prikkel zal strekken aan een ieder die tot de bemanning der Medusa heeft behoord of nog behoort, om onder iedere omstandigheid uit te munten door getrouwe en stipte dienstbetrachting, terwijl het tenslotte Onze wensch is dat de namen van den Kommandant, der Officieren, der Onderofficieren en verdere Bemanning van Ons korvet met Stoomvermogen Medusa, die tijdens de bovenvermelde Krijgsverrichtingen aan boord waren, in dit Diploma worden opgenomen.

(was getekend) Willem.

PERSONALIA

1. Met ingang van 1 juli 1972 werd aan ons lid Brigade-generaal Inf. F. TOUBER eervol ontslag uit de militaire dienst verleend onder dankbetuiging voor de zeer goede diensten door hem aan den lande bewezen.
Wij wensen generaal Touber toe dat hij nog lang en in goede gezondheid moge genieten van zijn b. d. -tijd.

2. Ons lid, Kolonel KMar L. VAN DORP, adjudant i. b. d. van H. M. de Koningin, is ingaande 1 mei 1973 benoemd tot directeur van het Koninklijk Huisarchief.
Onze hartelijke gelukwensen!

3. Kolonel KMar W. H. VAN HAERSMA BUMA, lid van onze vereniging, werd ter gelegenheid van het staatsbezoek, dat de president van Finland van 24 tot 27 oktober 1972 aan Nederland bracht, benoemd tot Commandeur in de Orde van de Leeuw van Finland. Proficiat.

4. Met ingang van 1 november 1972 is bevorderd tot kolonel der Artillerie ons medelid L. VERHOEFF. Onze gelukwensen!

STUDIEKRING MILITAIRE FOLKLORE

DE EMBLEMATIEK DER PARATE EENHEDEN (IV) door L. Verhoeff.

Achtste groep emblemen: afbeelding van een of meer uitrustingsstukken, een uniform of een deel daarvan.

43 Tankbataljon: een kurassier (afbeelding 58).
Het bataljon behoort tot het Regiment Huzaren Van Sytzama, dat afstamt van de in 1816 bestaande Afdeling Kurassiers No. 3. Als embleem koos men een kurassier in het uniform van die periode.

102 Verkenningsbataljon: een sjako, lans met vaantje, sabel en sabeltas (afbeelding 59).
Het bataljon behoort tot het Regiment Huzaren van Boreel, dat in 1813 werd opgericht. De naam is verschillende malen gewijzigd: het regiment heette in 1815: Regiment Huzaren No. 6 en in 1841: 2 Regiment Lanciers. Een ander regiment, het in 1818 opgerichte Regiment Lanciers No. 10, dat in 1841 1 Regiment Lanciers was gaan heten, werd in 1849 met het vorige samengevoegd tot het 4 Regiment Dragonders, dat na verschillende naamswijzigingen in 1939 het 4 Regiment Huzaren was. Het huidige Regiment Huzaren van Boreel zet sinds 1950 de traditie voort van het 4 Regiment Huzaren (en sinds 1951 ook van het 2 Regiment Huzaren). De traditie wordt uitgebeeld door de sjako van het Regiment Huzaren No. 6 uit 1815, de sabel en lans van het Regiment Lancier No. 10 uit 1818 en de sabeltas van het 4 Regiment Huzaren uit 1939.

11 Verkenningseskadron: een chapska (hoofddeksel van Pools model), lans met vaantje, sabel en sabeltas (afbeeldingen 14 en 60).
Het eskadron behoort tot het Regiment Huzaren van Boreel en beeldt de traditie uit volgens hetzelfde idee als het 102 Verkenningseskadron, alleen is de sjako van het Regiment Huzaren No. 6 vervangen door de chapska van het Regiment Lanciers No. 10.

13 Verkenningseskadron: een sjako, lans met vaantje, sabel en sabeltas (afbeelding 61).
Het eskadron behoort tot het Regiment Huzaren van Boreel en beeldt de traditie uit volgens hetzelfde idee als het 102 Verkenningsbataljon, alleen is de sjako van het Regiment Huzaren No. 6 vervangen door de sjako van het Eskadron (later Regiment) Jagers te Paard, dat in 1849 als zelfstandig eskadron uit het 2 Regiment Lanciers werd gevormd (na enkele naamswijzigingen weer opgegaan in de diverse regimenten huzaren) en waarvan dit eskadron meent de traditie voortzetting te kunnen opeisen.

42 Verkenningseskadron: een verkenningsvoertuig en het hoofd van een galopperende schimmel (afbeelding 62).

Het opzijkijkende paard en het verkenningsvoertuig symboliseren de oude en de nieuwe cavalerie en de wijze van optreden van verkenningseenheden.
Het embleem is een variant van dat van het 42 Eskadron Pantserwagens in Indonesië in 1949.

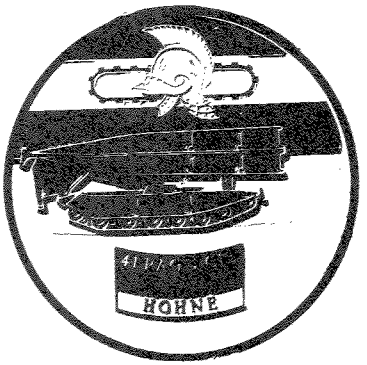

65

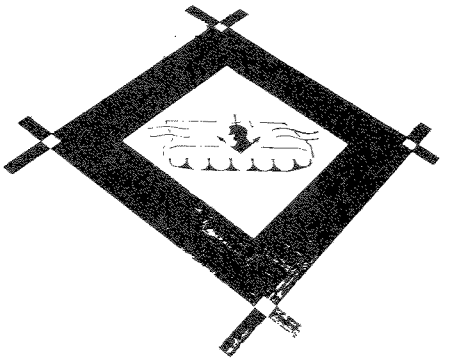

66

60

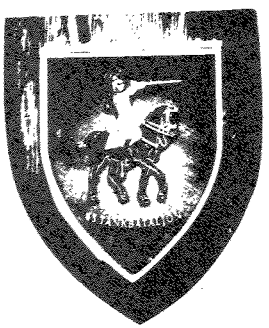

58

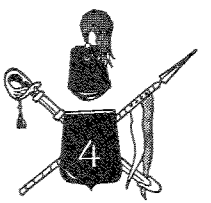

13e ZELFSTANDIGE VERKENNINGS ESKADRON
HUZAREN VAN BOREEL

61

63

43 Verkenningseskadron: een kolbak (afbeelding 63).
Het eskadron behoort tot het Regiment Huzaren van Boreel en beeldt de traditie uit door de kolbak, die het Regiment in 1867 (als 4 Regiment Huzaren) droeg.

107 Afbeelding Veldartillerie: een talpa, wisser- en lontstok met Pegasus.
De talpa, het hoofddeksel van de artillerie in 1896 en de wisser- en lontstok zijn uitbeeldingen van de oude artillerie; Pegasus duidt op de mobiliteit.

12 Pantsergeniecompagnie: een gepantserd personeelsvoertuig, sappeurshelm met schop en houweel en het compagniesummer (afbeelding 64).
De sappeurshelm met schop en houweel zijn afkomstig uit het embleem van het voormalige 1 Regiment Genietroepen (Fioniers); de asymetrische vorm van het schild duidt snelheid en beweegelijkheid aan.

41 Pantsergeniecompagnie: een brugleggende tank, sappeurshelm en rupsband (afbeelding 65).
De sappeurshelm is afkomstig uit het wapenembleem van de genie; de rupsband geeft de mechanisatie weer.

42. Pantsergeniecompagnie: de omtreksvorm van een gepantserd personeelsvoertuig met golven en een sappeurshelm met anker (afbeelding 66).
De sappeurshelm met anker zijn afkomstig uit het embleem van het voormalige 2 Regiment Genietroepen (Pontonniers); de golven duiden op de mogelijkheid van amfibisch optreden.

43 Pantsergeniecompagnie: een sappeurshelm op het brigadeëmbleem, omgeven door een tandkrans (afbeelding 67).

De sappeurshelm is afkomstig uit het wapenembleem van de genie; de tandkrans duidt op de mechanisatie.

Negende groep emblemen: afbeelding van een mascotte.

44 Pantserinfanteriebetaljon: een paard (afbeelding 68).

Sinds 1964 wordt telkenjare op de Zuidlaarder paardenmarkt een zwart Fries hengstveulen verworven, dat al bataljonssymbool dient.

106 Lichte Transportcompagnie: een tijgerkop (afbeelding 69).
Sinds 1965 heeft deze compagnie als mascotte een tijger, Harimau geheten, die in het Noorder Dierenpark te Assen verblijft.

143 Geneeskundige Aanvullingsplaatscompagnie: de afbeelding van een Sint-Bernhardshond met een vaatje cognac aan zijn hals.
In 1967 had de compagnie, vanwege de bevoorradingstaak op geneeskundig gebied, als mascotte de Sint-Bernhardshond Olga.

62

59

71

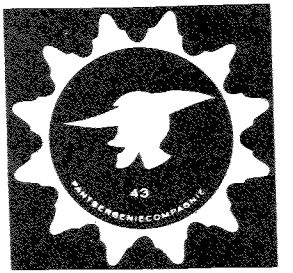

67

68

70

69

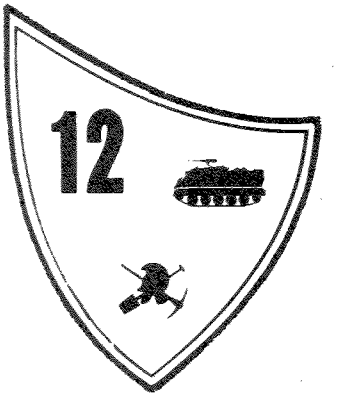

64

Tiende groep emblemen: ontlening aan het embleem van een andere eenheid.

48 Pantserinfanteriebataljon: een indianekop (afbeelding 70)
Het bataljon behoort tot het Regiment Infanterie Van Heutsz. Van 1950 tot 1954 nam een bataljon van dit regiment als het Nederlands Detachement Verenigde Naties deel aan de oorlog in Korea. Dit bataljon was aldaar ingedeeld bij de 2 (United States) Infantry Division. Het embleem van deze divisie, een indianenkop, werd met toestemming overgenomen door het bataljon.

44 Afdeling Veldartillerie: een rokende vulkaan (afbeelding 71).
In 1967 werd de afdeling gecommandeerd door de luitenant-kolonel R. T. Overakker, die in Indonesië bij de 7 Afdeling Veldartillerie had gediend. Op zijn initiatief werd voor de leden van de laatste eenheid een reünie georganiseerd, tijdens welke bijeenkomst een herinneringsboek en een trompet aan de organisatoren werd aangeboden, onder voorwaarde, dat de traditie zou worden voortgezet. Naar aanleiding hiervan werd het embleem van de 7 Afdeling Veldartillerie door de 44 Afdeling Veldartillerie overgenomen.

(Slot volgt. Auteursrechten voorbehouden aan de schrijver).

Afbeeldingen.
58. Embleemschild van het 43 Tankbataljon. Grootste afmetingen: 15 x 18, 5 cm. Kleuren: kurassier in natuurlijke kleuren op blauwe achtergrond, letters en rand zilverkleurig.
59. Plakplaatje (tweezijdig bedrukt) van het 102 Verkenningsbataljon. Afmetingen: 7 x 8, 5 cm. Kleuren: kokarde en bovenste baan lansvaantje rood, rest zwart en wit op lichtblauwe achtergrond met donkerblauwe rand.
60. Reversspeldje van het 11 Verkenningseskadron. Afmetingen (van het schildje) 14 x 18 mm. Kleuren: pluim wit, kokarde oranje, bol, koord, beslag en kinketting geel, rest chapska zwart, achtergrond blauw met witte letters.
61. Vignet op het briefpapier van het 13 Verkenningseskadron. Grootste afmetingen (van het embleem): 25 x 23 mm. Kleuren: grijs op wit.
62. Plakplaatje van het 42 Verkenningseskadron. Afmetingen: 7 x 8, 5 cm. Kleuren: voertuig groen met zilveren rupsbanden, schimmel wit en zwart, lint grijsblauw met zilveren opschrift, achtergrond lichtblauw met donkerblauwe rand en opschrift.
63. Vignet op het briefpapier van het 43 Verkenningseskadron. Grootste afmetingen (van het embleem): 14 x 28 mm. Kleuren: kolbakzak en kokarde rood, rest figuur, cijfers en letters blauw.
64. Embleem op het dienstverlatingsdiploma van de 12 Pantsergeniecompagnie. Grootste afmetingen: 9, 5 x 11, 5 cm. Kleuren: figuren en cijfers zwart op geel schild met bruine binnenrand.
65. Embleemschild van de 41 Pantsergeniecompagnie. Afmetingen: 11, 5 cm middellijn. Kleuren: tank groen met zwart, helm goud, rupsband zwart, naam in gouden letters, plaatsnaam in zwarte letters op zwart, rood en gele banen (Duitse vlaggekleuren), achtergrond boven rood, wit en blauwe banen, onder geel.

66. In linoleum uitgevoerd embleem van de 42 Pantsergeniecompagnie op de vloer van het compagniedagverblijf. Kleuren: lichtblauwe figuren op roomkleurige achtergrond.
67. Embleemtegel van de 43 Pantsergeniecompagnie.
Afmetingen: 15 x 15 cm. Kleuren: helm, cijfers en letters goud, vaantje rood en blauw, verder wit op bruine achtergrond.
68. Parkeervignet van het 44 Pantserinfanteriebataljon.
Afmeting: 73 mm middellijn. Kleuren: zwart op geel.
69. Sjabloon op een voertuig van de 106 Lichte Transportcompagnie.
Kleuren: geel, wit, zwart en rood op groene achtergrond.
70. Parkeervignet van het 48 Pantserinfanteriebataljon.
Afmetingen: 8 x 9,5 cm. Kleuren: gezicht bruinrood, verder zwart op wit.
71. Borstzakembleem van de 44 Afdeling Veldartillerie.
Afmetingen: 37 x 57 mm.
Kleuren: wapenembleem geel, vulkaan zart, wolk wit, achtergrond rood.

JACQUES SCHULMAN N.V.
AMSTERDAM-C. - KEIZERSGRACHT 448

Telefoon: (020) 233380 - 247721

NEDERLANDSE- en BUITENLANDSE MILITAIRE PENNINGEN

RIDDERORDEN, ONDERSCHEIDINGSTEKENEN en LITERATUUR
over deze onderwerpen.
Ook leveren wij miniaturen, knoopjes, strikjes, batons

TE KOOP AANGEBODEN:

"De uniformen van de Koninklijke Zee-en Landmacht" 1898, fraai ingebonden.

Het platendeel (80 stuks) is compleet en in uitstekende staat.

Het tekstdeel is voor een klein deel bijgewerkt met de typemachine en is verder ook in prima staat.

Vraagprijs *f* 600,--.

Te bevragen bij:

A. van der LAAN - Pheasantry Cottage
Medmenham/Marlow (Buohr) England.

HERALDISCHE WAPENSCHILDEN EN EMBLEMEN

met de hand geschilderd
in natuurlijke kleuren
en originele uitvoering

Ook weerbestendige auto-stickers
en emaille insignes en distinctieven
in alle kleuren leverbaar

Verkoop voor
Hooymayers/Vlaardingen
(Holland)

GD. SIMONS

Huis „Park Honingen"
Vijverweg 26 – Postbus 194
Telefoon (010) 15 46 82
ROTTERDAM

CORRESPONDENTEN DER STUDIE-AFDELINGEN

(1) de studie-afdeling,' KRIJGSGESCHIEDENIS, KORPSGESCHIEDENIS K.L.'
o.l.v. E.W. van Popta, Columbusstraat 260, 's-Gravenhage

(3) de studie-afdeling, 'UNIFORMKUNDE'
o.l.v. Dr. F.G. de Wilde, Jan Steenlaan 62, Naarden

(4) de studie-afdeling 'RIDDERORDEN EN ONDERSCHEIDINGEN'
o.l.v. H.G. Meyer, Jonkerstraat 55, Weurt bij Nijmegen

(5) de studie-afdeling 'MILITAIRE EMBLEMEN'
o.l.v. B.C. Cats, Aagje Dekenlaan 87, Bussum en
C. van Ekeris, Tesselschadelaan 147, 's-Gravenhage

(6) de studie-afdeling, 'WAPENS EN MUNITIE' - VACANT

(7) de studie-afdeling 'MILITAIRE MUZIEK'
o.l.v. Mr. R.A. Schimmel, de Mildestraat 57, 's-Gravenhage

(10) de studie-afdeling 'NAPOLEONTICA'
o.l.v. Mr. A. Telders, Kleine Haagse Kade 62, Gorinchem

(11) de studie-afdeling 'TWEEDE WERELDOORLOG'
o.l.v. J.H.M. Berlemon, Paramariobostraat 63, Leiden

(12) de studie-afdeling 'MILITAIRE EN CIVIELE MINIATUURFIGUREN'
o.l.v. A.J. Weekenstroo, Heerenstraat 9-11, Buren

(16) de studie-afdeling 'MILITAIRE GENEALOGIE'
o.l.v. Ir. Ch.C. van der Vlis, Anna van Burenlaan 59, Haarlem

(17) de studie-afdeling 'MILITAIRE FOLKLORE'
o.l.v. L. Verhoeff, Gevers Deynoetweg 50, Scheveningen

(19) de studie-afdeling 'KONINKLIJKE LUCHTMACHT'
o.l.v. H.J. Schakelaar, Utrechtseweg 411, De Bilt

(20) de studie-afdeling "KNIL"
o.l.v. W.R. van der Weide, Velperweg 147, Arnhem

INTERESSEGEBIEDEN, WAAR (NOG) GEEN STUDIE-AFDELINGEN VOOR ZIJN OPGERICHT:

(2) 'tradities en ceremonieel'
(8) 'Vestingbouw, kasteelkunde, militaire gebouwen'
(9) 'Koninklijke Marine - geschiedenis, scheepsbouw, varende Marine - '
(13) 'Vaandels'
(14) 'Eerste Wereldoorlog'
(18) 'Militaire voertuigen, tanks'
(21) 'Militaire bibiliografie, tijdschriften'

*** De tussen haakjes geplaatste nummers zijn indicaties t.b.v. de ledenlijst.